

SPECIFICUL TEHNICILOR PICTURALE MODERNE ÎN CADRUL ORELOR DE EDUCAȚIE PLASTICĂ ÎN CICLUL PRIMAR

VINNICENCO Elena,

doctor, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”,

ORCID: 0000-0002-7378-7284, e-mail: elena_vinnicenko@yahoo.com

Rezumat. *Universul spiritual al copiilor se îmbogățește în cadrul procesului educațional cu noi valori artistice și dezvoltă entuziasmul pentru cultura lor artistică. Dezvoltarea creativității artistice constă în dobândirea unor cunoștințe privind expresivitatea elementelor de limbaj plastic specifice activităților artistico - plastice. Activitatea creativă a elevilor este orientată spre autoformarea unui sistem propriu de exprimare artistico-plastică prin diverse metode și tehnici moderne.*

Cuvinte-cheie: *creativitate, valori artistice, limbaj plastic, tehnici de pictură, compoziții plastice.*

Abstract. *Children's spiritual universe is enriched during the educational process with new artistic values and develops enthusiasm for their artistic culture. The development of artistic creativity consists in acquiring some knowledge regarding the expressiveness of the elements of plastic language specific to artistic - plastic activities. The children's creative activity is oriented towards the self-formation of their own system of artistic-plastic expression through various modern methods and techniques.*

Keywords: *creativity, artistic values, plastic language, painting techniques, plastic compositions.*

Vârsta școlarului mic este o perioadă deosebită în viața copilului. În primul rând prin trecerea de la activitatea dominantă – jocul, la cea de învățare, care suscită dezvoltarea intelectuală la un nivel sporit, depunerea eforturilor volitive ridicate și deci o dezvoltare psihică sporită în comparație cu perioada precedentă – preșcolaritatea [5].

Educația artistico-plastică constă în realizarea premiselor pentru înțelegerea, receptarea și integrarea valorilor artistice. Arta plastică dezvoltă la elevi capacitatea de a distinge frumosul operei de artă, le formează abilități vizuale și manuale, dezvoltă gustul artistic și imaginația creativă, dar și gândirea creativă și comunicare artistico-plastică, ceea ce ar însemna a înțelege și a descrie o imagine, o schiță, un proiect, a comunica în limbaj plastic ceea ce simte, gândește și trăiește.

În literatura de specialitate creativitatea este definită și o facultate superioară a omului, un proces psihic de identificare a posibilităților noi, de asigurare a unor elemente disperate, constând în cunoștințe acumulate prin studii sau experiență, combinarea realizată reprezentând o creație științifică, tehnică, sau artistică ce constituie un bun material sau spiritual, util societății [3].

În cadrul activităților artistico-plastice elevii dobândesc unele cunoștințe privind identificarea și aplicarea diferitelor modalități de organizare a spațiului plastic în unele opere ale marilor artiști

din istoria artei ca și însușirea unui vocabular plastic adecvat. În activitatea didactică, învățătorii vor apela la metode diverse și creative, modele și stiluri variate de predare pentru a-i ajuta pe elevi să-și valorifice potențialul creativ, să conștientizeze că orice problemă poate avea multiple soluții, să se manifeste activ în materia predată, aplicând deprinderile formate la orele de educație plastică.

Competențele specifice stabilite în curriculum [1] se realizează prin activități predominant practice, precum utilizarea tehnicilor specifice picturii, graficii, modelajului, etc.

Elevul manifestă un potențial creativ atunci când:

- ❖ Descrie proprietățile obiectelor fără să i se dea detalii amănunțite;
- ❖ Analizează critic propria muncă;
- ❖ Găsește soluții și are idei noi în realizarea compozițiilor;
- ❖ Aplică în mod neobișnuit ideile și tehnicile de artă.

Pe lângă tehnicile tradiționale folosite în cadrul orelor de educație artistico-plastică se mai poate aplica diverse tehnici noi, nu atât prin modalitatea de lucru, ci îndeosebi pentru materialele folosite și instrumentele de lucru. Aceste tehnici plac foarte mult copiilor pentru faptul că dau impresia de joc, de libertate în creație și mai ales pentru curiozitatea și noutatea compoziției ce rezultă din folosirea acestor tehnici.

Tehnici și procedee specifice activităților artistico-plactice:

- ❖ Tehnica amprentării cu degetele (dactilopictura);
- ❖ Tehnica ștampilelor cu frunze;
- ❖ Tehnica amprentării cu bețișoare;
- ❖ Tehnica ștampilelor din cartof;
- ❖ Tehnica ștampilelor din plută;
- ❖ Tehnica firului de ață ;
- ❖ Tehnica culorilor umede;
- ❖ Tehnica petei de cerneală;
- ❖ Tehnica dirijării culorii prin jet de aer;
- ❖ Tehnica desenului cu lumânarea;
- ❖ Tehnica colajului;
- ❖ Etc.

În continuare vă propunem câteva tehnici picturale moderne aplicate în cadrul orelor de educație plastică în ciclul primar.

Tehnica amprentării cu degetele (dactilopictura)

Amprentarea cu degetele și cu palmele este cea mai accesibilă tehnică la lecțiile de educație plastică. Aceasta tehnică de pictură este folosită mai des de elevi, prin care își lasă amprente colorate pe hârtie. Mâna lucrează firesc prin contactul tactil cu apa, cu materialele pe care copiii le

folosesc. Stimulându-se posibilitățile de exprimare artistică, prin metode, mijloace de expresie, copiii realizează în dactilopictură legile de bază ale unei compoziții. Prin simbolurile reflectate în dactilopictură, prin libertatea în alegerea temei, elevii transpun în culoare bogăția informațiilor de care dispun și cu care operează, dau libertate memoriei cromatice și figurative. În dactilopictură li se dă libertatea să-și aleagă tema, apoi sunt îndrumați să-și aleagă materialul (foaie de hârtie, faianța, pietre etc.), să se gândească ce ar dori să picteze pe suprafața aleasă. Prin contactul mâinii direct cu hârtia, copiii încep să cunoască cum să-și dozeze efortul la apăsare, ating ușor hârtia, cu mișcări fine ale degetelor și ale mâinii întregi.

În dactilopictură se pot folosi toate cele cinci degete ale mâinii drepte. Folosind această tehnică, mâna copilului capătă o mare flexibilitate, o mai mare siguranță, iar mușchii mici ai mâinii se dezvoltă și se întăresc. Această tehnică de lucru are darul de a trezi interesul copiilor pentru activitatea de pictură, stimulându-le independența și creativitatea (figura 1).

Materiale necesare:

- Hârtie A4(culoarea albă);
- Acuarelă;
- Pensulă;
- paletă.

Etape de realizare:

- Se alege formatul de hârtie A4 (culoarea albă);
- Se alege tușa de culoare preferată;
- Se înmoaie degetul (degetele în tușa de culoare) și se aplică pe foaie prin tamponare;
- Se realizează conturul (cu creionul sau acuarela).

Figura 1. Flori de câmp

Tehnica amprentării cu bețișoare

Tehnica amprentării cu bețișoare este cea mai simplă și ușoară tehnică, îndrăgită de copii de la cele mai mici vârste, deoarece se realizează prin înmuierea bețișoarelor în vopsea, apoi transpunerea prin puncte pe hârtie (figura 2).

Materiale necesare:

- Hârtie A4(culoarea albă sau albastră);
- 4-8 bețișoare;
- Acuarelă sau guaș;
- Paletă.

Etape de realizare:

- Se alege formatul de hârtie A4(culoarea albă sau albastră);
- Se alege tușa de culoare preferată;
- Se înmoaie bețișoarele în tușa de culoare ;
- Se aplică pe foaie prin tamponare;
- Se realizează conturul (cu creionul sau cu acuarela).

Figura 2. Brăduțul

Tehnica ștampilelor cu frunze

Tehnica ștampilarea presupune folosirea unor ștampile care se pot procura sau care pot fi confecționate din cauciuc, gumă de șters, dopuri de plută, legume, materiale netradiționale-frunze din care se decupează diferite forme (figurile 3, 4). Cu ajutorul lor, se pot realiza diverse figuri sau compoziții cu motive ornamentale.

Materiale necesare:

- Hârtie A4(culoarea albă);
- Guaș sau acuarelă;
- Pensule;
- Paletă;
- Foarfece;
- Frunze.

Figura 3. Peisaj de vară

Figura 4. Pădurea din poveste

Etape de realizare:

- Se alege tușa de culoare preferată;
- Cu ajutorul pensulei vopsim frunzele, apoi le aplicăm pe foaie;
- Presăm ușor frunzele pentru o culoare mai intensă;
- Înlăturăm frunzele de pe foaie;
- Obținem ștampilarea frunzei.

Valențele formative ale artei rezultă din multiplele posibilități pe care le include mesajul artistic, prezent în orice operă de artă autentică – trăiri și intuiții, facilitând astfel receptarea și înțelegerea frumosului din artă și prin artă. Educația plastică dezvoltă la elevi gândirea creatoare, sensibilitatea și gustul estetic. Limbajul plastic ne ajută să pătrundem în arealul frumosului. Procesul însușirii tehnicilor de lucru specifice în arta plastică și stăpânirea lor le creează elevilor sentimentul propriei lor valori, sporindu-le capacitatea de creație.

Bibliografie:

1. Curriculum Național. Învățământ primar. MECC, 2018.
2. HUBENCO, T. Arta în clasele primare. Ghid metodologic. Chișinău: Prut Internațional.
3. NEGREȚ I. Metodologia educativă și structura factorilor creativității preșcolare. În: *Copilul și mediul social*. Culegere metodică editată de Revista de pedagogie. București. 1999.
4. ROȘCA, A. Creativitatea generală și specifică. București: Editura Academiei R.S.R., 1981.
5. VINNICENCO E., PATRAȘCU D. Integrarea tehnologiilor educaționale în învățământul primar. Chișinău: Garomont-Studio, 2014.
6. VINNICENCO E., PATRAȘCU D. Tehnologii educaționale în învățământul primar: aplicații practice. Ghid metodologic. Chișinău: Garomont –Studio, 2016.